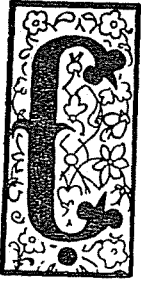

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde AÇILIŞ DERSİ

Dersi veren:
Kemal Edip KURKÇUOĞLU

OK muhterem davetliler, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün Muhterem Müdürü, Muhterem Öğretim Hey'eti, değerli talebe câmiası!

Sözlerime, Allah'a hamd ederek, Peygamber-i âlişâmî salât ü selâm ile anarak, evliyâullâh'ın himmetlerini dileyerek başladım.

Millî Mücadele günlerinde Devlet-i Aliyye Pâyitahtinde işgal ve istilâ sağnağından kurtulmak ve selâmet bulmak isteyenlere sığınak olan Üsküdar'ın, Sultân Ahmed Meydânı mitinglerindeki mâşerî imânla coşanlara, İstanbul'dan, halkın gönülleri yaşlı, gözleri yaşlı Anadolu'nun imdâdına koşanlara yığınak olan Üsküdar'ın, yüzyıllar boyunca orduları seferlere uğurlamakla, dönüşlerinde zafer sevinci içinde karşılamakla nâm veren, son devrin Mehmed Âkif'ten sonraki büyük şâiri Yahyâ Kemâl'e ilhâm veren Üsküdar'ın Bağlarbaşı'nda kurduğumuz, safha safha geliştiğini memnûnluklarla görüp durduğumuz bir irfân yurdunun, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün öğretime başlayışının on birinci yılında, bundan dokuz yıl evvel olduğu gibi, 1969-1970 Öğretim Yılında da ilk dersini verme ve muhâtab olarak yine bir seçkin kalabalık görme, bu fakir için, meslek hayatında büyük bahtiyarlıklardan birine daha ermedir.

Sonsuz hamdler olsun Rabb-i Sübhâna! Sayısız salât ü selâmlar olsun Resûlî zîşâna!.. Evet hamdler O Rabb-i Sübhâna ki bizleri insân yarattı ve «Üstün İnsanlık» demek olan İslâm'ın mukaddes imân, mübarek irfân kfilesine kattı. Evet, salât ü selâmlar o Resûl-i zîşâna ki dünyâda selâmet, ukbâda saâdet rehberimizdir; gözlerimizin nûru, gönüllerimizin sürûrudur. Bastığı toprak baş tacımızdır; öğrettiği namaz mi'râcımızdır. Getirdiği Kur'an şifâ ilâcımızdır; gösterdiği yol, değışmez amacımızdır. Hâtem-ül-Enbiyâdır, Habib-i Kibriyâdır, Muhammedün-il-Mustafâdır.

Türk şâirlerinin bilitifâk en yücesi, İslâmî Türk Edebiyatının bilicmâ' en büyük simâsı Füzûlî, o hiç de füzûlî olmıyan Füzûlî, hudûtsuz faziletleri sebebiyle lüzûmî olan Füzûlî, divânındaki, Sultân-ül-Enbiyâ Efendimiz şâmındaki bir Na't-i şerifinde:

Şeref-i silsile-i Âdem ü Havvâ sensin

Ce'al'Allâhü fidâen leke ümmî ve ebî

«Hazret-i Âdem'le Hazret-i Havvâ'dan türeyen insân neslinin şerefi sensin; babamı da, anamı da, Âdem babamı da, Havvâ anamı da kurbân etsin Allâh sana!» yollu niyâz eder. Diğer bir Na'tinde de:

Yâ Resûl-Allâh, yâ Hayr-el-Beşer müstâknem

hitâbında bulunur.

Bir başka şâir:

Dil-hasteler dermânı o; Lukmanların Lukmânı o.

Sultânların sultânı o; Cânânların cânânı o;

V'Allâhî cânlar cânı o!

Âriflerin irfânı o; Âlimlerin bürhânı o;

Lûtf ü kerem ümmânı o; Hakk'ın büyük ihsâmı o;

V'Allâhî rahmet kânı o!

der.

Gençler! Severseniz ancak ve ancak Resûlullâh'ı sevin, severseniz ancak ve ancak Resûlullâh'ı sevenleri sevin! Överseniz yalnız ve yalnız Resûlullâh'ı övün; överseniz yalnız ve yalnız Resûlullâh yolunda olanları övün! Çünkü

sevilecek varsa odur; övülecek varsa odur. Ve çünkü sevilecekler onu sevenlerdir; övülecekler onu öveceklerdir.

Bilirsiniz; bir gün, aralarında Hazret-i Ömer'in de bulunduğu sahâbe-i kirâmdan bazılarıyla sohbet ederlerken Nebiyy-i ekrem Resûl-i mükerrerem Efendimiz:

«Beni analarınızdan, babalarınızdan, çocuklarınızdan ve nefislerinizden daha çok sevmedikçe hiç biriniz gereği gibi mü'min sayılmazsınız.» buyurmuşlardır. Unutmayın ki, dâimâ hâtırdâ tutun ki imânın ulviyyeti: «Peygamber-i zîşân muhabbetidir.»

Kenzi unvânlı bir şâir vardır. Ravza-i Mutahhare'ye yüz sürme devletine erdiği gün yazmış olduğu bir kıt'ada:

Arab'da Seyyid-ül-Kavme dehâlet etse bir âsi

Mehâlikden olur âzâde bi-şek yâ Resûl-Allâh!

Şehensâh-i Dü-âlemsin; bu mücrim çâkerin Kenzi

Huzûr-i Ravzane geldi, dahilek yâ Resûl-Allâh!

diyor. Kenzi'nin bu kıt'asından ihâm alan bir başka şâir de:

Niyâz-i afv için yokken yüzüm pek yâ Resûl-Allâh!

Uzaktardan el açdım ürkek ürkek yâ Resûl-Allâh!

Sarar hengâme-i âh ü figân eflâki, kopdukça

Derûn-i dilden âvâz-i Dahilek yâ Resûl-Allâh!

İrâdem gitmiş elden; kalmışım vâdi-i hayretde;

Derigâ etmişim isyânı meslek yâ Resûl-Allâh!

Hatâdır muhtevâsı defter-i a'mâlimin yekser;

Yed-i lûtfunla bir hatt-i atâ çek yâ Resûl-Allâh!

Ezelden bende-i müştâkınum, rü'yâda olsun tek

Nasib olsun da didâr-i mübârek yâ Resûl-Allâh!

Kapundur mültecâ-yi ins ü cin dünyâda, ukbada;

Kemâl ister mi senden gayri destek yâ Resûl-Allâh!

mısrâ'arıyla samîmî duygularını dile getiriyor.

Resûlullâh'ın ilmden ma'lûma, şühûddan meşhûda gelişi, târihin en müazzam hâdîsesi, beşer mukadderâtının en mukaddes vâkiasıdır. Bu hâdîse: Tevhîd'in Şirk'i, o en mülevves şirki ebediyyen yenilidir; bu vâkıa: küfürün imâna, o te'yîd-i Sübhâna ebediyyen yenilişidir. Bu, «Lâ-İlâhe ill-Allâh - Muhammeden Resûlullâh» sancağının bir daha inmemesiyle dünyâ burcuna çekilişidir; bu, hakikat-i Muhammediye, sermediyyet-i Ahmediyye tohumunun vicdânlar tarlasına, her biri yüz dâneli başaklar veresiye ekilişidir. Ne bahtiyar bir milletiz ki ümmet olarak biz de o sancağın gölgesindeyiz. Ne mazhariyyetli bir ümmetiz ki millet olarak biz de o sancağın dâneleriyiz.

Resûlullâh sevgisi üzerinde ısrârla neden bu kadar duruyorum, biliyor musunuz? Çevremizde bir Resûlullâh yergisi var da ondan...

Bir yanda güneşleri sönük bırakan, imân ve irfân erbâbının gönül gözlerini aydınlatıp açan Nûr-i Muhammedî; öte yanda iz'ânları kör, vicdânları nankör, kâfirlikleri temelli, ne idükleri cümlemizce belli bir alay dâr-i Muhammedî!... Kimi çıkar: «Kur'an'dan İlhamlar» aldığı sevdâsıyla Kitâbul-lâh'ı, bilerek veya bilmiyerek, tahrife yeltenir; üç beş gâfilin takdiriyle kendini İbn-i Kemâl sanıp böbürlenir... Kimi kalkar: «Hazret-i Muhammed'in Felsefesi» tâbir-i bâtiliyle «Hâtem-ün-Nebiyyin»in risâletini, Vahy'in asliyyet ve asâletini inkârâ cür'et eder; ebediyyen yanacak olan Tevhîd ocağını boğuna üfliyerek söndürmeğe gayret eder. Hulâsa bir kör dövüşüdür, bir nankör sövüşüdür sürüp gider. Öylelerine ve daha başkalarına ilim diliyle ve mutlak surette hilim diliyle «Dur!» demek gerek...

«Türk milleti müslümandır ve müslüman kalacaktır.» Feyzini Kelâm-i Sübhân'dan, dersini Resûl-i zîşândan alacaktır. Nefs ve nefsanîyyetten arınmak için imân ve irfân ummânına dalacaktır; dün nasıl idiye ve bu gün nasılsa yarın da Türk milleti ve Muhammed ümmeti olarak cihâna ün salacaktır. Evet, «Türk milleti müslümandır ve müslüman kalacaktır.»

Kitâb-ı münifinde Cenab-ı Hakk'ın:

«İnnâ nahnu nezzelna ez-Zikra ve innâ lehü le-Hâfîzûn»

Zikr-i Hakîmi evc-i hikmetten burc-i rahmete Biz indirdik, Biz! Onun koruyucuları olarak da Biz varız, Biz!» yollu bir ahd-i Rabbânîsi var. İnandık, imân getirdik, ikrâr getirdik. Evet var, var ammâ o ahd, bizleri de bir cehde çağurmaktadır. Çünkü ahd-i Rabbânî, Zikr-i Hakîm'in yani Kur'an-i

Kerim'in ebediyyen korunacağını bildiriyor. Lâkin bu bildiriş, belli bir coğrafi sâhada muhâfaza olunacağı taahhüdünü aslâ tazammun etmiyor. Bundan dolayıdır ki biraz önce «O ahd, bizleri de bir cehde çağırmaktadır,» dedim. Bu cehd: Zikr-i Hakîm'in, Kur'an-ı Kerim'in öğrenilmesi ve öğretilmesi, anlaşılması ve anlatılması, yayılması ve bu işin vecibe sayılması gayreti ve azmidir. Din hizmetlisine, daha şümüllü ve daha uygun bir tabirle din gayretlisine düşen baş vazife: Kitâbullâhı kemâliyle öğrenmek ve öğretmek, anlamak ve anlatmak, yaymak ve bunu vecibe saymak işidir; bahtiyar, bu işi yapan kişidir.

Kitâbullâh'ı öğrenmek: ilmiyle âmil, feyziyle kâmil olmaktır.

Kitâbullâh'ı öğrenmek: ilmiyle ufuklar açmak, feyziyle hakikatler sağlamaktır.

Kitâbullâh'ı anlamak: ahkâmına sarılmak, derinliklerine varılmaktır.

Kitâbullâh'ı anlatmak: halka ışık tutmak, mânâda maddede unutmaktır.

Kitâbullâh'ı yaymak ve bunu vecibe saymak ise: Hazret-i Ebû-Bekr-i Sıddîk'ın temkinini, Hazret-i Ömer el-Farûk'un telkinini misâl, Hazret-i Osman-ı Zinnürey'nin hilmini, Hazret-i Ali ibnü Ebi-Tâlib'in ilmini timsâl edinmektir. Kolay mı? Elbette kolay değil!... Geçilecek olan: derin ve engin denizlerdir; geçit veren birer ırmak veya çay değil!...

İlim: bir çetin çiledir; katlanacaksınız! Bir yüce tepedir; tırmanacaksınız, ulaşmak için kanatlanacaksınız: İlimin göz doyuran ücretinden çok, gönül dolurucu ecri var; ilim yolculuğunun sonunda hakikatin ağaran fecri var. İlim: cehil karanlığından ışığa çıkıştır; azm küllüğü ile cehil heyûlâsını yıkıştır. İlimin güçlüğünden sıkılmamalı; cehl engelinden bıkılmamalı.

Cenâb-ı Hakk, Kemâl-ı Kadîm'inde:

«Kul hel yestevî 'l-lezîne ya'lemûne ve 'l-lezîne lâ-ya-lemûn

Söyle onlara, (yâ Muhammed!) bilenlerle bilmiyenler bir olur mu hiç?» diyor.

Ey Din-i mübinin mukaddes hizmetine kendilerini adanmış bulunanlar, sizlere sesleniyorum, unutmayın ve dâimâ hâtırda tutun ki ilim: bilenlerle bilmiyenlerin bir olmadığı, olamayacağı gerçeğini kavrama şûuru, bu şûur da «Üstün İnsanlık» dediğimiz İslâm Dini'nin rûhlara kazandırdığı hakikat nûrudur.

Habîb-i Hudâ, mişkât-i Hudâ Efendimiz:

«Talebü 'l-ilmi farizatün'alâ-küllü müslîmin ve müslîmetin —

İlim isteklisi olmak, her müslüman erkekle müslüman kadın üzerine boyun borcudur.» buyurmuşlar, idrâk ve iz'ân kulağı işiten her kimseye:

«Utlubu 'l-ilme min-el mehdi ilâ'l-lahd — Beşikten mezâra dek (ölünceye kadar) ilim isteklisi ol!» hakikatini duyurmuşlardır;

«Fesâdü 'l-âlimi fesâdü 'l-âlem — Âlimin bozukluğu, âlemin bozukluğudur.» demişlerdir.

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleri Fîhi Mâ-fih adlı eserine:

«Ne kötü âlimdir o âlim ki emîrlerin kapısındadır; ne iyi emîrdir o emîr ki âlimlerin kapısındadır.» meâlindeki bir Hadis-i şerifile başlar. Gerçek ulemâ ki verese-i enbiyâdır, menfaate gönül bağlama ve teveccüh sağlama gayesiyle devletlilere yanaşma gayretleri mahz-i riyâdır.

Sadr-i Azam Fuâd Paşa'nın babası büyük şâir İzzet Mollâ:

« Meşhûrdur ki fîsk ile olmaz cihân harâb;

Eyler anı müdâhene-i âlimân harâb » der.

Fîsk da yıkar, yıkar ammâ bu, olsa olsa ferdidir. Ferdin bir intibâhla salâha ermesi, neticesinin felâha inkulâb edivermesi mümkündür. Lâkin, âlimlerin dalkavukluğundan gelen mânevi yıkılışlar, cem'iyet-şümûldür; sollu, sağlıdır; telâfisi asırlara bağlıdır. Hâfızanızı yoklarsanız bunun uzak ve yakın tarihîmizden türlü türlü misâllerini bulabilirsiniz.

Değerli dinleyiciler, bilinen ve apâşikâr görülen bir vâkıdır ki bu gün dünya, iki kampa ayrılmıştır:

Biri, Allâh'a inananlar, gaflet uykusundan uyananlar kampı,

Diğeri, inkâr akıntısına kapılanlar, keyfiyetken kemmiyyet yapılanlar kampı.

Bizler, Türk milleti ve Muhammed ümmeti olarak bizler, elbette inananlar, uyananlar kampındayız. Bakanımızın tek şartı: bu kamp içinde kalmak ve hürriyet havası almaktır. Bugün, Demir-Perde ile biri diğerinden ayrılmış bulunan bu iki ideoloji kampı, yarın karşı karşıya gelen iki cephe haline gire-

bilir. Duran: düşecek, düşen: ezilecek; ezilense: hayat alanından, tarih sahnesinden silinip gidecektir.

Dinimiz: **Tevhid** dinidir. Tevhid: «Birlik ve dirlik şüruyla birleşme» demektir. Büyük vatan şairi Nâmık Kemal, Bolayır'da, Muhammediyye sâhibi Yazıcı-oğlu'nun sahâbetinde ebediyet uykusu uyuyan Nâmık Kemal: «Merd olanlar, ferd olmaktan korkmazlar.» der. Millet: «Ferd olmaktan korkmayan merdlerden terekküb eden bir câmia»dır. Türk milleti böylesine millet olduğunu tarihi boyunca isbat etmiştir. İşte Malazgirt ve Baba Dağı ve işte Kosovo ve Niğbolu savaşları! İşte İstanbul Fethi, işte Mohaç ve Eğri seferleri, işte Plevne, Şipka ve Domeke kahramanlıkları ve işte Anafartalar ve Dumlupınar zaferleri!.. O savaşları edebileştiren, o seferleri mânâlandıran, o kahramanlıkları hazırlayan, o zaferlere ulaştıran: millî mücadele ve mücadele ruhudur. Mücadele ve mücadele ruhumuzu ferd olarak da, millet olarak da diri tutmağa mecburuz; buna aklen olduğu kadar, dinen de me'muruz. Kur'an-ı azîm-üş-şân'ın bir âyeti:

«... ve câhidü fi-sebîlî-llâh — Allah yolunda savaşın!» emrini verir. Allah yolunda mücadele: nefsleri ıslâh mücadelesiyle başlar. Bunu halkın ruhuna yerleştirecek olanlar: her seviye ve dereceden din hizmetlileri bulunan sizlersiniz. Din hizmetlileri: millet gayretlileridir. Din hizmetlileri ve millet gayretlileri: dünya ve âhiret devletlileridir.

Kitâb-ı mu-ciz-beyân'ın diğer bir âyeti de:

«Va 'tasimü bi-hablî 'llâhî cem'ân ve lâ-teferrekü — Toplu olarak Allah ipine tutunun; (tutunun da) bölük bölük olmayın!» der. Allah'ın tutunacağı-mız yapışacağı-mız ipi: sağlam imândır. Sağlam imanın kaynağı: Kur'an, durağı: vicdândır. Kaynağını Kur'an'dan alan, durağı vicdan olan sağlam imânın sâhibidir ki ileri ve üstün insandır. Öyle insanı, hakikaten ileri ve üstün insan yetiştirme ve geliştirme işi bugünün ve yarının din hizmetlilerine, tek kelime ile sizlere düşmektedir.

Din hizmetlisi: bu hakikatleri müdrük, tarikine sâlik ve ilmîne mâlik olarak câmî'de imâmdır, hatîbdir, vâizdir; Diyanet İşleri Başkanlığı merkez ve taşra teşkilâtının alt kademesinden üst kademesine kadar her derece ve seviyede me'murdur, âmiridir; Kur'an-i Kerim Kurslarında öğrenen ve öğretilendir. Yine din hizmetlisi: İlkokullarımızda, ortaokullarımızda, liselerimizde Öğretmen okullarımızda, türlü san'at ve meslek okullarımızda bu hakikatleri müdrük, tarikine sâlik ve ilmîne mâlik öğretmen ve böylesine öğretmenden ders gören öğrencidir. İmam-Hatip Okullarımızda, Yüksek İslâm Enstitülerimizde, İlâhiyat Fakültemizde, aynı esaslar dairesinde okutan ve okuyandır. Millî Eğitim Bakanlığında Din Eğitim ve öğretimi işlerinin yürütülmesiyle meşgul, seyrinden mes'ul kadrodur. Daha temelde din hizmetleri, din mes'uliyetlisi: aile'dir. Kendini bu hizmet ve mes'uliyetten vâreste sayan aile: aile değil, gâiledir. Bu gâile: Cem'iyet için hâiledir.

Dikkat ettinizse **Din hizmetlisi** tâbirini şümüllü tuttum; bunu dar hudutlu bir kemiyet içinde değil, geniş hudutlu bir keyfiyet dâhilinde ifadelen-dirmeğe çalıştım. Çünkü Peygamber-i âlem-penâh Efendimiz:

«Küllüküm râ'in ve küllüküm mes'ülün 'n-ra'ıyyetih — Hepiniz birer çobansınız; hepiniz kendi güttüğünden mes'ul insanlarsınız» buyurmuştur.

Memleketimizde Anayasa nizamı içinde dinin üç unsuru, din hizmetinin üç fonksiyonu vardır:

1) İmân, 2) İbâdet, 3) Ahlâk. Nitekim 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilâtı Kanunu'nun I. maddesi de bu üç unsuru dile getirmekte, bu üç fonksiyonu belirtmektedir. Muâmelât, bu üç unsurun dışında mütâleâ edilmiş bulunmaktadır.

Din: «Muhakkak ki Allah indinde din, İslâm Dini'dir.» meâlindeki «İnne 'd-dîne 'ind-Allâhî 'l-İslâm» âyet-i celîlesinin delâletiyle, **Din-i Mübin-i İslâm**'dır. Diğerleri asliyyetleri tahrife ve inhirâfa, bu sebeple de din olmak vasıfları ziyââ uğramış kelâmlar mecmûasıdır. Şekildir, rûh değil, mâddedir, mânâ değil; inâddır, i'timâd değil!

Binâenaleyh, iman söziyle, öz hâlinde ifâdesini Âmentü'de bulmuş olan İslâmî imânı kasdediyoruz.

Bu iman:

Sıfât-ı Zâtîyye ve Sübütîyyesiyle Allâh'a, Allâh'ın Meleklerine, Kitâblarına, Peygamberlerine, Âhiret Günü'ne, Kader'e inanmaktır. Hayrının da, şer-

rinin de Allâhu teâlâ'dan geldiğini, Onun hayra rizâsı olduğunu, şerre aslâ rizâsı bulunmadığını bilmektir. Ölümünden sonra, Allâh'ın emr edeceği ânda dirilme, hisâb için huzûr-i Hak'ta derilme hâlinin mutlak sûrette vukua geleceğini kabul etmektir. Sonunda, bu inanmanın, bilme ve kabul etmenin kökleştirdiği şüurla «Allah'tan başka İlah olmadığına şehâdet ederim ve yine şehâdet ederim ki bi-lâ-şühbe Hazret-i Muhammed, onun kuludur, Resûlüdür. demektir. İmânın icmâli budur. Kalbe tasdik ve dille ikrâr edilmedikçe imân, imân olmaz. Dîn hizmetlisi, bu icmâli bilecek, tafsilini öğrenecek ve öğretecektir. İmânın icmâlisi taklid haddinde kalabilir. Burada «Mukallidin imânı sahîh midir, değil midir?» suâline verilecek cevâbın münâkaşasına girmeyeceğim.

Bilirsiniz, Mantık'ta insânı türlü türlü tarif ederler: «Konuşan canlı» derler. «Düşünen canlı» derler; bence bunlara bir yenisini katmalı ve insân: «İnanan, bir inancı olan, inanmağa istidâdı bulunan canlı varlık» sayılmalıdır. Şu da var ki imân: bir mevhibe-i Rabbanîyye, bir atıyye-i Sübhaniyyedir. Bu mevzûda Resûlullâh'a hitâben Kur'ân-i Kerim'de:

«İnneke lâ-tehdî men ahbebbe ve lâkinn-Allâhe yehdî men yeşâ' —Mu-hakkak ki sen, yâ Muhammed, sevdiğin kimseyi hidâyete kavuşturma kudretinde değilsin; ancak ve ancak Allâh, istediği kimseyi hidâyete kavuşturur.» buyurmuştur. Burada biraz duralım:

Zât-i Kibriyâ, «Asr» üzerine kalem ediyor. Kur'ân-i Kerim'de üzerlerine kalem edilen başka mefhumlar da vardır: Ve 't-Tini ve 'z-Zeytûni ve Tûri Sînine ve hâza 'l-Beledi 'l-Emin gibi, va 'z-Zuhâ vesâire gibi Cenâb-ı Hakk'ın kasmeleriyle insânların kasmeleri arasında mâhiyet farkı vardır. İnsanlarınkı, karşısındakini inandırmak, Rabb-i Zülcelâlînkı ise insânları uyardırmak içindir. Müfessirler, Asr kelimesine türlü türlü mânâlar vermişlerdir; «Çağ» demişlerdir, «Yüz yıllık zaman» demişlerdir, «Yaşanılan ân» demişlerdir, «İkinci vakti» demişlerdir, «Hayâtiyyet unsurunu hâvi usâre» demişlerdir. Asr-a verilen her mânâ yerindedir. Biz, gerçek saâdet asrı olan Asr-i Saâdet» mânâsını tercih etmek temâyülündeyiz. Çünkü o asr, Tevhîd bayrağının ilelebed dalgalanmak üzere Burc-i Ahmediye çekildiği, çünkü o asr, Hakikat-i Muhammediyye tahlîlının başak vermek üzere insânlık tarlasına ekildiği asrdır. Çünkü o asr, «Kul câ'e 'l-hakku ve zeheka 'l-bâtîl» hükmünün verildiği, yani «Artık hakkın geldiğini, bâtılın yüz geri ettiğini söyle!» denildiği, çünkü o asr, vahdâniyyet nûriyle şirk karanlığının zâil, insânların, Fahr-i Kâinât'a erme devletine nâil olduğu asrdır. Çünkü o asr, saâdet ve selâmet kapılarının bir daha kapanmamasıya açıldığı ve çünkü o asr, hikmet incilerinin gönüllere saçıldığı asrdır. «İnsân, husrân içindedir.» buyuruluyor. Husrân: «Mâddeten ve mânen telâfisi imkânsız hasârlara uğrama» demektir. Bir âyet-i Kerimede «Ve le-kad kerremnâ beni-Âdeme — Azîmüşân olan Biz, rahmetimizle, hikmetimizle ve sonsuz kudretimizle Âdem-oğullarını yücelttikçe yücelttik, tekrime mazhar kıldık.» deniliyor. Âyetteki «Ben-Âdem — Âdem-oğulları» kavli celiline «Gelmîş ve gelecek mü'min veya münkir bütün insânlar» mânâsını vermek suretiyle keyfiyeti tâmin etmek mümkün olduğu gibi Safiyyullâh'tan Habîbullâh'a kadar bütün enbiya-yi izâm ve rûsûl-i kirâm (salevâtü-'llâhi ve selâmuhu 'alâ- Nebiyyinâ ve aleyhim) Efendilerimizin tebliğ buyurdıkları «Lâ-İlâhe illa-'llâh» hakikatine inanan insânlar mânâsını vermek suretiyle de keyfiyeti tahsis etmek câizdir, sanırım. Fakiriniz, bu tahsise inanırım. Çünkü o değışmez hakikate inanan, Tevhîd gülbânkiyle gaflet ve dalâlet uykusundan uyanandır; çünkü insân, inanan olduğu nisbette insândır. Ona, insan sıfat ve hüviyetini kazandıran imândır. Burada Kitâb-i Müstetâb'ın «İşte onlar, yâni Allâh'a şirk koşanlar veya mutlak inkâr şaşkınlığına düşenler, dört ayaklı hayvanlar gibidirler; hattâ hattâ daha da sapıktır onlar...» meâlindeki «Ülâike ke-'l-en'âmi bel hüm azall» nüktesine dikkatinizi çekmek isterim.

Öyle ise husrândan kurtulanlar kimler? Sûre-i celile açıklıyor:

1) İmân edenler, 2) Sâlih ameller işleyenler, 3) Birbirlerine hakkı tavsiye edenler, 4) Birbirlerine sabrı tavsiye edenler. Bu dört hâl, yani inanmış olma, sâlih ameller işleme, karşılıklı hakkı tavsiye etme, yine karşılıklı sabrı tavsiyesinde bulunma hâlleri birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

İmânı anladık.

Sâlih ameller: başta erkân-ı ibâdet olmak üzere rizâ-i ilâhiye uygun bü-

tüm hayrî işler silsilesidir. Erkân-i ibâdet: «İslâm'ın Şartları» tabirinde toplanan beş şeydir ki Sahih-i Müslim'de rivâyet edilen meşhûr Hadis'te gösterilen sıra ile şunlardır:

1) Kelime-i Şehâdet getirmek, yani «Eshedü en la-îlâhe illa-llâh ve eshedü enne Muhammeden Resûlu-llâh — Allah'tan gayrı ilâh olmadığına bütüm varlığımla şehâdet ederim. Yine bütüm varlığımla şehâdet ederim ki Hazret-i Muhammed, Allâh'ın Resûlüdür.» demek.

2) Resûlullâh'ın kıldığı, kıldıracağı şekilde namaz kılmak,

3) Resûlullâh'ın bildirdiği nisbette zekât vermek,

4) Resûlullâh'ın tuttuğu, tutturduğu surette oruç tutmak,

5) Belli şartların olması ve mâddî imkânların bulunması hâlinde Hac farızasını ifâ etmek.

(İmâmiyye mezbebi bu beş şarta «Cihâdün fi-sebili-llâh» ı, Allâh yolunda cihâdi da katar.)

Biraz önce namaz derken, «Resûlullâh'ın kıldığı ve kıldıracağı şekilde kılmak» kaydını koydum. Bu, namazla, niyâzla alâkaları bulunmayan Reform sevdahtarının câmi'lere oturulacak yerler yapmak, sıralar dizmek, namazda Kelâmullâh'ın ashını okumak değil, tercemesiyle iktifâ etmek, Ezân-i Muhammedi yerine, «Tanrı Uludur...» u getirmek yolundaki isteklerine birkaç kelime ile olsun dokunmak içindir.

Namaz, Resûlullâh'ın kıldığı, kıldıracağı, öğrettiği, gösterdiği şekilde olduğu zâman namazdır. Çünkü Zât-i Zülcelâl'in «Üsve-i Hasene — Güzel misâl, nümüne-i imtisâl» sıfatıyla gönderdiği Rehber-i Kâinat Efendimiz:

«Sallû ke-mâ reeytümünî usallî = Benim nasıl ve ne suretle kıldığımı gördüğünüz şekilde namaz kılın!» emrini vermişlerdir. Biz, emrimizi o yegâne âmirden almağa alışmış, kendimizi bilmeğe başladığımız günden beri o emrin hudûdundan dışarı çıkmamağa alışmış insanlarız. Rûzgâra göre dönen fırıldaklar değiliz; fırıldakların ve kundakların kasıdı ve maksadı iddîalarına kapılacak ahmaklar değiliz. Biliyoruz ki Kur'an, mekâliyle ve meâliyle, lâfziyle ve mânâsiyle bölünmez bir bütün olarak Kur'an'dır. Meâl-i kerim; aynen makal-i kadim değildir. Mânâ-yi şerif: aynen lâfz-i münif değildir. Biz İslâm Dini'ni böyle anlıyoruz ve böyle anlamakta devâm edeceğiz. Biz namazı, böyle kılacağız ve böyle kılmakta devâm edeceğiz. Ezânı, Ezân-i Muhammedi olarak okutacağız, dinleyeceğiz. Öyleleri kendilerini boşuna yormasınlar; fuzûlî avukatlığını yükledikleri küfrün, dalâletin borusu bu memlekette ötmeyecektir. Resûlullâh'ın mübarek elinin tuttuğu mukaddes imân ocağında, vesvâsî'l-hannâs'ın körüklemek istediği inkâr dumunu tütmiyecektir. Çünkü «Türk milleti müslümandır ve müslüman kalacaktır.»

Amelin imândan bir cüz' olduğu veya olmadığı hususunda Eş'ariyye ve Mâtüridiyye itikad sistemleri arasında görüş farkı vardır. Mâtüridiyecilerin «İmân ayrı, amel ayrı şeylerdir.» demelerine karşılık, Eş'ariyeciler: «İmân ve amel bir küldür.» beyânında bulunurlar. Bu, bir görüş ve telâkî ediş farkıdır. İhtilâftır; hilâf değildir. Peygamber Efendimiz: «İhtilâfı ümmeti rahmetün = Ümmetimin, bir mes'ele üzerinde hakikate ulaşma, küñne varma gayretiyle tartışması rahmettir, ayn-i hikmettir.» buyurmamışlar mı? İşte misali: ... Biri ruhsatla teşviki, diğeri azimette tahziri esâs almıştır. Ameli-sâlihe, erkân-i ibâdetle beraber her türlü hayrî iş mefhûmu dâhildir. «Hayrî iş» sözü, doğan çocuğa güzel bir ad takmadan başlar da Resûlullâh'ın «el-Adlî esâsü'l-mülk = Adâlet, mülkün temelidir.» hikmeti istikametinde ibâdullâha hizmet hususuna kadar gider. Nizâma uymak, amel-i sâlihtir. Hukuk-i nâsa riâyet, amel-i sâlihtir. «Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyâ için, yarını ölecekmiş gibi âhret için çalışmak», amel-i sâlihtir. «Emânetleri ehline tevdi», amel-i sâlihtir. İctimâî tesânüd, bugünkü tâbirle sosyal dayanışma, amel-i sâlihtir. «Sosyal dayanışma» dedim de hatırladım. Çok def'a, «İslâm Dini'nde sosyalizm var mıdır?» suâlini soranlar, «Vardır,» diyerek Sosyalizme, telâffuzundan, kanûnî tâkibâtan kurtulmak için çekindikleri komünizm mânâsi verenlere farkında olmadan, olamadan döküman hazırlayanlar bulunabilir. Hem işâret edeyim ki İslâm Dini: yardımlaşmayı, olanın olmyana yardım elini uzatmasını emr eden bir dindir. Bu, bir amel-i sâlihtir. Komünizm mânâsındaki sosyalizm ise yardım gayesiyle el uzatmak değil, cebr ve

tahakküm yoluyla olanın kazancına el atmak, el koymaktır. Bu sosyalizm, alın teriyle kazanılmış servete yer, emeğe değer vermez. İslâm Dini'nde ise alın teriyle kazanılmış servet, kazanan kimsenin sarîh hakkıdır. Ona el atılmaz. Bundan dolayıdır ki Peygamber-i âlişân Efendimiz:

«Malını korurken ölen, şehiddir.» buyurmuşlardır.

Sırası gelmişken söylemiş olayım. Bizde ve bütün dünyada Komünizmin, yani saldırgan sosyalizmin dört hücum hedefi vardır:

1) İmân, 2) Ahlâk, 3) Aile, 4) Alın teriyle kazanılmış servet.

Bu dört sedde gedik açmadan bir memlekete komünizm sızamaz; bu dört seddi yıkmadan bir memlekete komünizm giremez.

İmân: Komünizme seddir. Çünkü imân, ikrârla başlar. Komünizm ise inkârı esâs tutar ve her türlü inancı uyuşturucu ve uyutucu mâdde sayar.

Ahlâk: Komünizme seddir. Çünkü ahlâk, fazilete dayanan bir düşünüş ve davranış nizâmıdır. Komünizm ise her türlü nizâm fikrinin düşmanıdır.

Aile: Komünizme seddir. Çünkü aile, imân ve ahlâk temelleri üstünde yükselmiş, binâ hâline gelmiş bir kuruluştur. Komünizm ise bir boldüzer hissizliğiyle, bir kazma hoyratlığıyla önüne çıkan her şeyi kökünden söküp küştür.

Alın teriyle kazanılmış servet: Komünizme seddir. Çünkü alın teriyle kazanılmış servet, imân ölçüleriyle ve ahlâk tartısıyla, aileyi koruma gayretiyle elde edilmiş azdan çoktan her türlü halâl kazançtır. Komünizm ise, imânı uyuşturucu mâdde addettiği, ahlâkı reddettiği, aileye yer vermediği için alın teriyle kazanılmış halâl servete hasm-i cândır. Dikkat ettinizse burada alehtlâk servet demedim; ona «Alın teriyle kazanılmış» vasfını ilâve ettim. Çünkü İslâm'ın meşrû' saydığı servet, alın teriyle kazanılandır. Yoksa soygunculukla, vurgunculukla, tefecilikle, «Haram, helâl ver Allahım; Doymaz kulun yer Allahım!» zihniyetiyle elde edilen değil...

Evet, imân, ahlâk, aile ve alın teriyle kazanılmış servet, komünizme karşı sed, onun yayılmasına karşı birer haddir. O seddi sağlam tutalım, o haddi dâimâ göz önünde bulunduralım, derim.

Kızıl Rusya, Kızıl Çin, kızıla boyanmış Polonya, Romanya, Bulgaristan, Küba... her türlü sefâlet ve sefâhet manzaralarıyla meydanda... İşte Cennetleri, daha doğrusu akl almaz cinnetleri!..

Türk milleti ve Muhammed ümmeti olarak biz Komünizm cereyanının tazyikine karşı tıkaç hizmeti görmekteyiz. O tıkaç da maâz-Allâh, yerinden oynarsa, netice, istilâ günlerinden kalma bir kelime ile, «Kaç, kaç!» olur. «Kaç, kaç!» ammâ nereye? «Eyne 'l-meferr?» Şiârımız: «Önce tedbire tevessül, sonra takdire tevekkül» olmalıdır. Tedbir: Kur'an yönünden, imân yolundan ayrılmamaktır. İşler olup bittikten sonra dövünmenin ve uğunmanın fâidesi yoktur. O zaman dünyamız yıkıldıktan başka ukbâmız da sarılsır. Ağlamak aczin ifâdesi, karalar bağlamak bir şekil tecellisi, gelip geçici bir rûh tesellisidir; hepsi bu kadar...

İrfân erlerinden birinin dediği vechile:

«Her şey Hak ile kaim;
Allâh deyelim dâim.»

Sûre-i celâle devâm ediyor:

«... ve tevâşav bi-'l-hakkı = Husrândan müstesnâ olanlar bir de birbirlerine hakkı tavsiye edenlerdir.»

Hak, bir mânâsıyla Esmâ-yi Hüsnâ'dan, Allâh'ın güzeller güzeli adlarından biridir, diğer bir mânâsıyla de bâtilin zıddıdır. Hak, ister ism-i Mevlâ, ister müsemmâ-yi evlâ olsun, her iki mânâsıyla de biri diğerinin tefsiridir. Hak Teâlâ'ya inanmak, her yönden bâtili reddetme şûru değil midir? Bâtili reddetme şûru: Hak Teâlâ'ya inanmak huzuru değil midir?

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Cenab-ı Hak'a:

«Allâhümme erine 'l-hakk hakkan ve 'rrzukha 'ttiba'an ve erine 'l-bâtile bâtilen ve 'rzukna 'ctinâben = Ey Allâh, hakkı bize hak olarak göster ve ona uyma nasib et bize; bâtili da bize bâtil olarak göster ve ondan sakınma nasib et bize!» niyâzında bulunmuşlardır. Gerçi Efendimiz, hakkı hak olarak görürlerdi, bâtili bâtil olarak bilirlerdi; sanırım ki bu niyâzlarına kendilerini de katmak suretiyle ümmetine teveccüh ve iltifât göstermişlerdir. Ne bahtiyardır o kimseler ki birbirlerine hakkı tavsiye ederler. Maalesef, bugün

cem'iyyetimiz birbirlerine hakkı değil, bätül tavsîye edenlerin mecmâi hâline gelmiştir.

Sûre-i mübâreke «... ve tevâsav bi'ssabr = (Husrandan müstesnâ olanlar: imân edenler, amel-i sâlih işleyenler, birbirlerine hakkı tavsîye edenlerle birlikte) birbirlerine sabr tavsîyesinde bulunurlar.» ifâde-i cemilesiyle son bulur.

Sabr: Önlenmesi mümkin olmıyan bir hâle katlanma azmidir. Sabrın ulviyyeti şundan da bellidir ki Esmâ-i Hüsnâdan biri: Sabûr'dur. Zümer sûre-i celîlesinin 10 uncu âyetinde: «İnnemâ yuvaffa 's-sâbirüne ecrehüm bi-gayri hisâb = Sabr edenlere, katlananlara, tahammül gösterenlere ecrleri hemen ancak hisapsız olarak ödenir.» buyurulmuştur. Bakara sûre-i mübârekesinin 153 üncü âyetinde de: «Yâ eyyühe'lezine âmenü 'ste intü 'bi-'s sabri ve 's-salâti inne 'llâhe me-a 's-sâbirin = Ey imân edenler, sabr ve namaz yoluyla yardım isteğinde bulunan. Şüphe yok ki Allâh sabr edenlerle berâberdir.» denilmiştir. Âyet-i kerîmede sabrın namazdan akden tutulması ve Allâh «Namaz kılanlarla berâberdir.» denilemeyip de «... sabredenlerle berâberdir.» buyurulması, nezd-i ilâhîdeki ehemmiyetinin burhândır.

Sabr etme, tahammül etme, katlanma: aslâ miskinleşme demek değildir. Meskenet, yani yılmulaşma, bezginleşme: acz alâmeti, rûh melâmeti, sabr ise kudret ifâdesi ve insânlık irâdesidir. Meskenet: ye'sin kaynağı, sabr: ümidin dayanağıdır. Dinimiz ye'si kâfirlik sayar, çünkü Cenâb-ı Hak'ın rahmet sıfatına dokunur. Sabr mevzûunda da imtisâl misâlimiz: yine Resûl-i bi-emsâlimizdir. O, müşriklerin ezâlarına, cefâlarına katlanmadı mı? Yerini, yurdunu bırakıp başka diyâra göçmedi mi? Ammâ sonu Feth-i Mübîn olmadı mı?

Allâh, Rabb-ül-âlemindir. Rabb-ül-âlemîn olan Allâh, Rahmandır, Rahîm'dir, Din Günü'nün Mâlikî'dir. Yalnız Ona ibâdet edilir ve ancak ondan yardım istenir. Hidâyet nasîb ettiklerini Doğru Yol'a, Sırât-i Müstakîm'e iletcek olan Odur. Sırât-i Müstakîm: ebedî saâdet yoludur ki kılavuzu: en büyük insân olan Resûl-i zîşandır. Salât ona, selâm ona, olanca ihtirâm ona!.. Şeytân'a kapılanlardır ki o yoldan ayrılırlar. Bakara sûresinin 208 inci âyetinde: «Ve lâ-tettebi'û hutuvâtî 's-Şeytân İnnahu leküm adüvvün mübîn = Şeytân'ın adımlarına adım uydurmayın; muhakkaktır ki o, sizin için besbelli bir düşmandır.» buyurulmuştur.

Hâl-bu-ki Yûnus sûresinin 25 inci âyetinde:

«V-Allâhü yed'ü il;-Dârî's-Selâmi ve yehdîbihi men yeşâ'u ilâ?Sırâtin Müstakîm = Allâh ise Dâr-üs-Selâm'a, Selâm ve Selâmet Evi'ne çağırır, buyur eder ve istediğini o dâvetiyle, çağrısıyla Dosdoğru Yol'a iletir.» denilmiştir.

Nisâ sûresinin 14 üncü âyeti:

«Ve men ya'şî 'llâhe ve Resûlehu ve yete'adde hudûdehu yüdhilühü nâren halîden ve lehü azâbün mühîn = Allâh'a ve Resûline baş kaldıran, Onun belli ettiği hadleri aşan kimseyi kahlmlı ateşe sokar. Böylesi için dayanılmaz azab da var!» ikazında bulunur. Öyle ise:

«Fe-men şâ'e fel-yü'min ve men şâ'e fel-yekfür = İsteyen durmasın mü'min olsun, isteyen de durmasın kâfir olsun!»

Cenâb-ı Hak, Resûl-i kerîmine:

«Kul lâ-temünnü 'aleyye İslâmektüm = İslâm Dîni'ne girdiniz diye bana minnet yüklemeyin, de onlara!» emrini veriyor.

Müslümanlık, bir ni'mettir; minneti yok... Müslümanlık bir devlettir; külfeti yok.

Bizi müslüman yarattığı, Seyyid-ül-Evvelîn ve 'l-Ahîrîn'in ümmet câmiasına kattığı için Allâh'a hamdimiz pâyânsız, bu hususta gereği gibi şükr etmemiz imkânsızdır. Resûlullah'ın izinden ayrılansa imânsız olduğu kadar da iz'ânsızdır.

Nisâ' sûresinin 58 inci âyeti:

«İnn-Allâhe ye'mürüküm en tü'eddü 'l-emânâti ilâ-ehlihâ ve izâ hakemtüm beyne 'n-nâsi en tahkümü bi-'l-'adl = Şüphe yok ki Allâh, size emânetleri muhakkak sûrette ehline tevdi etmenizi ve insânlar arasında hakem olduğunuzda adâletle hüküm eylemenizi emr eder.» der. Bunu takib eden âyeti de:

«Yâ eyyüha 'llezine âmenü ati'u 'llâha ve ati'u 'r-Resûle ve uli 'l-emri

minküm = Ey imân edenler Allâh'a itâat edin, Resûl ile sizden buyurman olanlara mutî olun!» emrini verir.

İmam-ül-Müfessirin Abdullah ibnû Abbâs Hazretleri başta olmak üzere bir çok müfessirler, ilk âyetteki «emânât = emânetler» sözünü âmme hizmetleri suretinde de izâh etmişlerdir. Kelime mutlak mânâsında alındığı zaman bundan, kendilerine emânet bırakılacakların emin kimseler olması hükümünü istihrâc etmek zarûreti, müfesser mânâsına kabûl olduğu zaman da hizmetlerin ehllere tevdi kılınması icâb ettiği hikmetini istiknâh eylemek mükellefiyeti vardır.

Bir Hadis-i şerif:

«Ke-mâ tekûnü yüvellâ 'aleyküm = Olduğunuz gibi idâre olunursunuz» buyurur. Bu özlü söz yanında Montesquieu'nün o nbir asır sonra yazdığı L'Esprit des Lois = Kanunların Rûhu (Rûh-ul-Kavânin) adlı eserindeki meşhûr «Her millet, lâyık olduğu idâreye kavuşur.» cümlesi ne kadar sö-nük kalır. Fakültelerimizin İdare ilmini tadrîs eden Profesörlerimizin çoğu, Resûlullâh'ın bu hadisinden gafil buldukları için Montesquieu'nün ifâdesine hayran olurlar. İyi olalım ki iyi idare olunalım. Aksi hâlde yanıp yakılmağa ne hakkımız var?

Feth sûresinin:

«Muhakkak ki Biz seni Şâhid olarak, Rahmetle Müjdeleyici olarak ve Azabla Ürkütücü olarak (Resûl) gönderdik.» meâlindeki 8 inci «İnnâ erselnâke Şâhidin ve Mübeşşirin ve Nezirâ.» âyetiyle tavsif buyurulan Nebiyy-i ekmel efendimiz'in biraz önce andığımız:

«Ke-mâ tekûnü yüvellâ 'aleyküm = Olduğunuz gibi idare edirsiniz.» öğü-dünü, «İzâ vüsside emru bi-gayri ehlihi fa-ntaziri 's-sâ'a = Ehl olmayan, iş ba-şına getirildiği zaman hemen Kıyâmeti gözle!» yollu uyarmasını unutmamak lâzımdır. Kıyâmet sözünden, dünyânın tabiat nizâmının alt üst olması değil, cem'iyet huzurunun bozulması murâddır. 620 yıllık Devlet, işte bu «İzâ vüs-side bigayri ehlihi fa-ntaziri 's-sâ'a» hikmetinden gaflet edilmesi yüzünden batmış değil midir?

İslâm Dini'nin imân, ibadet ve ahlâk esaslarını yılmadan, yorulmadan mem-letet halkının gencine, yaşlısına, delikanlısından ağır başlısına, kadına, er-keğine, yiğidine, ürkeğine öğretecek, gösterecek, kavratacak olan: Dîn Hiz-metlisidir.

Yurdumuz bugün, türlü türlü kaynaklardan gelen fikirlerin çarpıştığı, sağ - sollu cereyanların çatıştığı, gerçekte yalann katıştığı, cücelerin peh-livanlarla kapıştığı, dilsizlerin dillilerle tartıştığı, inkârın imânla atıştığı bir alan hâline gelme isti'dâdı göstermektedir. Küçüğün büyüğe hürmeti, büyüğün küçüğe şefkati, râhların kanûna, nizâma, emre itâati, mevkiâ, makama riâ-yeti hemen hemen kalmamıştır.

Eşkiyânın yabanda soyma âdeti, şehirlerde esnâf tabiati hâline gelmiştir. Kur'ân-i Kerim'in «Eksik ölçmeyin, eksik tartmayın, terâziyi hilesiz kulla-nın!» yolundaki emrleri unutulmuştur; vurgun yolu tutulmuştur. Tefecilik, al-mış, yürümüş, ihtikârcılık, memleketi bürümüşdür. Bütün bunlar, Komünizmin yeşermesine, dal, budak salmasına, kökleşmesine zemin hazırlayan âmillerdir. Şer ibresi harekette, hayr ibresi atâlettedir. Allâh'ın rahmeti, mağfireti var-dır ammâ, unutmayalım ki izzeti, şiddeti de vardır. Allâh'ın te'dîb ve islâh yolları boldur. Târih boyunca bizi bizimle te'dîb ettiği zamanlar olmuştur.

Cenâb-i Hak, Yûnus sûresinin 57 nci âyetinde:

«Yâ eyyuha 'n-nâsü kad câ'etküm mev'izatün min-Rabbiküm ve şifâ-ün li-mâ fi-'s-sudûri ve hüden ve rahmetün li-'l-mü'minin» buyuruyor; Ey insân-lar; diyor, Rabbinizden muhakkak ki size bir öğütleme, göğüslerde, içlerde olan bozukluk için bir şifâ, mü'minler için bir kılavuz ve rahmet geldi.»

O öğütleme: Kur'ân-i azîmüştür. O şifâ: Kur'ân'la ifâdelenen Hakikat-i Muhammediyye, şerefet-i Ahmediyyedir. O kılavuz ve Rahmet: «Ve mâ-er-selnâke illâ rahmeten li-'l-'âlemin» tahtının sultanı, «Lev lâke lev lâke le-mâ-halaktü 'l-eflâk» tâcının şânı, gönüller şifâsı, gözler safâsı, Allâh'ın Muham-med Mustafâ'sıdır.

«Ve lâ-ted'û ma'a 'llâhi ilâhen âhar lâ-ilâhe illâ Hû Küllü şey-'in hâ-likün illâ vecheh lehü 'l-hükmü ve ileyhi türce'ün = Ey gafil insân, Allâh'la birlikte başka bir ilâh çağırma! İlâh, ancak O'dur. Onun zâtından başka her

sey helâke uğrayıcıdır. Hükm onundur. (İnansanız da, inanmasanız da er-geç) O'na döndürüleceksiniz.» (Kasas: 88)

«İnn-Allâhe ma'a 'l-iezine 'ttekav ve 'llezine muhsinün = Muhakkak ki Allâh, ittika edenlerle, kimler muhsin kişilerse onlarla berâberdir.» (Neml: 128)

Takvâ: Allâh'ın emrinden ayrılmama, nehyinden sakınma itinasıdır. Bir âyet-i kerime:

«İnne ekremektüm 'ind-Allâhi etkâküm = Muhakkak ki Allâh indinde en değerli olanınız, en ziyâde tekvâlî olanınızdır.» der.

«İnn-Allâhe lâ-yuhıbbü 'l-müfsidîn = Şüphe yok ki Allâh, müfsidler, ortalık karıştıranları sevmez.» (Kasas: 78).

«Va'tesimü bi-'llâhi Hüve Mevlâküm Fe-ni'me 'l-Mevlâ ve ni'me 'n-Nasır = Allâh'a tutunun; Mevlâmızdır O. Ne iyi Mevlâ, ne iyi Yardım edici!» (Hacc: 78)

«İnn-allâhe ye'mürü bi-'l-'adli ve 'l-ihsâni ve itâ'i zi-'l-kurbâ ve yenhâ an-il-fahşâ'i ve 'l-münkeri ve 'i-bagy Ya'izüküm le'alleküm tüflihün = Muhakkak ki Allâh, adle hareket etme, ihsânda bulunma (Allâh'a, Onu görür gibi, O'nun seni gördüğünü bilerek ibâdet eyleme) ve yakın akrabâya yardım elini uzatma yollu emr eder; yüz kızartıcı hareketten, hoşâ gitmez şekilde davranmadan, azgınlıktan men'eder. Öğüt verir size; ola ki felâh bulsunuz.» (Nahl: 90)

«Hüve 'lezi ersele Resûlehu bi-'l-hüdâ ve dîni 'l-hakki li-yuzhırehü 'ale-'d-dîni küllîhi ve kefâ bi-'llâhi şehidâ = Allâh, o Allâh'tır ki Resûlünü dîn adına ne varsa hepsine üst olsundiyehidâyet kılavuzu Kur'an'la, Hak Dîn'le gönderdi. Gözleyici olarak Allâh yetti.» (Feth: 28)

Milletçe ayakta durmak istiyorsak, imâna dayanan Millî Mücadele rûhumuzu, Millî Mücadele şuurumuzu diri tutmak zarûretindeyiz.

Bize:

**«Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen Al Sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O, benimdir milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O, benimdir, o, benim milletimindir ancak!...»**

dedirten o rûhtur, o şûurdur.

Bizde:

**«Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir buracakmış şaşarım?
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmaz taşarım.»**

güvencini uyandıran o imândır, o rûhtur, o şûurdur.

Bu mübârek rûh ve mukaddes şûurladır ki Feth-i Mübini başardık.

Bu mübârek rûh ve mukaddes şûurladır ki Yahyâ Kemal'in dediği gibi:

«Çıktı pür-velvele Otranto'ya Ahmed Pâşâ»

Bu mübârek rûh ve mukaddes şûurladır ki bir zamanlar Karadeniz'i Akdeniz'i birer Türk gölü hâline getirdik.

Varlıklı bir millet ve kendini saydırır bir devlet olmamız, olabilmemiz bu rûhla canlanmamıza, bu şûurla uyanmamıza, uyanık kalmamıza, acı hâdiselerden ibret almamıza bağlıdır. Bekçileri uyumuş hisârı düşman kolaylıkla alır; öyle hisârın sâkinleri sonunda perişanlık içinde apışıp kalır.

Milletlerin imânları, gelecek tehlikeleri uzaklardan sezen mânevi radarlarıdır. Milletlerin imânla yoğurulmuş varlıkları, yaklaşan tehlikelere göğüs geren çelik kal'alerdir.

Milletleri tehdid eden tehlikelerin bellibir yönü yoktur. Türk milleti ve Muhammed ümmeti olarak her yönden gelecek tehlikeler karşısında hazırlıklı ve uyanık bulunmak mecbûriyetindeyiz. Birliğin ve berâberliğin diğerini ders ettiğimiz müddetçe, az da olsak kuvvetliyiz. Birliğimizi, berâberliğimizi terk ettiğimiz müddetçe, çok da olsak zayıfız.

Bin bir delille biliriz ki İslâm Dini'nin târih boyunca kılıç yönünden dayanağı kalem yönünden kaynağı Türk milletidir. Bundan dolayıdır ki Komünizm, İslâm'a olan hücumunu Türkler üzerinde teksif edegelmiştir.

Resûlullâh Efendimiz:

«(el-Fitnetü naimetün le'an-Allâhü li-men eykazahâ) Fitne uykudadır. Onu uyandıranı Allâh lânet etsin!» buyurmuşlardır.

Her türlü ikilikten şiddetle sakınalım: ikilikler yüzünden dünyâ mil-

letlerinin başlarına neler geldiğine, aynı sebeple koskoca Rumeli'nin elimizden gittiğine ibretle bakınalım.

Rahmetli Âkif:

«Allâh'a dayan, sa'ye sarıl, hükmüne râm ol!
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.»

diyor. Allâh'a dayanalım, sa'ye sarıalım; sarıldıktan sonra da O'nun hükmüne râm olalım.

(Not: Bu beytin birinci mısraındaki «hükmüne» kelimesi, eski harflerle basılırken bir nokta farkıyla, matbaa hatası olarak «hikmete» şeklinde çıkış ve öyle yayınlanmıştır; nitekim Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nün giriş kapısının üzerine bu şekilde yazılıp kazılmıştır.)

Her dereceden ve her seviyeden Dîn hizmetlerine düşen: milli şûuru ve dîni şîarı telkin ve tâmin etmektir.

«Her dereceden ve her seviyeden Dîn hizmetlileri...» dedim. Bunları yetiştiren müesseseler: en basitinden başlamak sûretiyle Kur'ân-i Kerim Kurslarıdır, İmam-Hatip Okullarıdır, Yüksek İslâm Enstitüleridir, İlahiyât Fakültesidir, İstanbul Üniversitesi İslâmî İlimler Araştırma Enstitüsü'dür.

Bir zamanlar, Kur'ân-i Kerim Kurslarının, kanûnlarımızda yeri olmadığı iddia edilirdi; 633 sayılı kanûnla bu iddiâ, mesnedsiz kaldı.

İmam-Hatip Okulları, 1951 yılında, Rahmetli Tevfik İleri'nin Maarif Vekilliği sırasında açılmağa başladı. Sayıları 1959-60 öğretim yılı sonunda 19'u buldu. 1962'de Sayın Prof. Dr. Şevket Râşid Hatiboğlu'nun Bakanlığı esnasında bunlara 7 daha ilâve olundu. Bugün, sayıları 70'i, talebe miktarı da 35 bini aştı. Bu artış, bir kemiyet olduğu kadar bir keyfiyete delâlet eder mâhiyettedir.

Birincisi, 7344 sayılı Kanûna tevfikân 19. XI. 1959 tarihinde yine Rahmetli Tevfik İleri'nin himmetiyle İstanbul'da açılan Yüksek İslâm Enstitüsü sayısı hâlen biri Konya'da, biri Kayseri'de, biri de İzmir'de olmak üzere 4'ü bulmuştur. Bu yıl da Erzurum'da beşincisi açılacaktır. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü 1963'ten, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü de 1966'dan itibaren mezun vermeğe başlamışlardır. Bir sene sonra Kayseri, iki sene sonra da İzmir Yüksek İslâm Enstitüleri, mezun edeceği gençlerle memleket ihtiyâcını karşılama yarışına katılacaklardır. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün 1963-1966 yılları arasındaki mezunları, bir ilkokulun çatı katında, nâmûsâid şartlar içinde yetişmişlerdir. Eziyetlere katlanmışlar, sığıntı gibi sıkıntılarla boğuşmuşlardır. Lâkin yüz ağartmışlar, göğüs kabartmışlardır. Bakanlık Müfettişi olarak, Yüksek İslâm Enstitüleri mezunlarının öğretmen ve idareci sıfatlarıyla çalıştıkları öğretim müesseselerinde gayret ve muvaffakiyetlerini bizzat görüp tesbit etmiş biri olarak, İmam-Hatip Okullarının mezunlarına daha yüksek bir tahsilin imkânını hazırlama lüzûmuna 1958 yılında Konya'daki bir konuşmasıyla işaret eden büyük zâtı, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün açılmasını türlü muhâlefetlere rağmen sağlayan Maarif Vekili Tevfik İleri'yi huzûrunuzda rahmetle yâd ederken, rûhları için hepinizden Fâtiha dilerken, Yüksek İslâm Enstitüleri Kanûnunu hazırlayıp Büyük Millet Meclisi'ne sunan o zamanın iki Konya Milletvekilini, Fahri Ağaoğlu ile Mustafâ Runyun'u, mevcûd 19'a ilâve olarak 1 İmam-Hatip Okulunu, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü'nü açan, Kayseri Yüksek İslâm Enstitüsü'nün açılma zemini hazırlayan Millî Eğitim Bakanı Prof. Dr. Şevket Râşid Hatiboğlu'nu, bu enstitüyü tedrisata başlatan Millî Eğitim Bakanı Dr. İbrahim Öktem'i, İzmir Yüksek İslâm Enstitüsünü açtıran Sayın Başbakanımız Süleyman Demirel'le Millî Eğitim Bakanı Sayın İlhâmî Ertem'i minnetle ve hürmetle anarım.

Bu vesile ile burada bir sevindirici hususu, 12 ekim 1969 seçimlerinde İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü öğretim câmiasından biri ile mezunlarımızdan bir kaçının teşriî hizmete katılma imkânı kazandıkları hususunu memnûnlukla kayd etmek isterim. Kendilerinden, Enstitülerimizin gelişmeleri için hayırlı ve başarılı gayretlerde bulunmalarını beklerim, Cenâb-i Hakk'ın kendilerine bu işte de muîn olması niyâzında bulunurum.

İmam-Hatip Okullarının, Yüksek İslâm Enstitülerinin lüzumsuzluklarından, hattâ zararlarından (!), kapatılmalarının Anayasa icâbı (!) bulunduğundan söz açıldığı, bu yolda çalışıldığı zamanlar da oldu. Allâh'ın inâyeti, Resûlullâh'ın sıyâneti, Evliyâ'ullah'ın himmeti sâyesinde olanları kapatmak şöy-

le dursun, onlara daha başkaları ilâve edildi. Koparılan yersiz yaygaralara, yükseltelen çığlıklara rağmen bu irfân kervanı yürüyecek, Ahadiyyet kaynağından getirdikleri, ebediyet durağına götürdükleri imân metâi, Türk vatanını bürüyecektir. Belki belki yine patırdı koparanlar ayak sürüyecek, ammâ emelleri kendi benliklerinin batağında çürüyecektir.

1949-50 Öğretim Yılında açılan İlahiyyât Fakültemiz her gün biraz daha olgunlaşmakta, kendi mezunlarından olan isti'dâdlara kavuşmaktadır.

Burada bir noktayı bilhâssa işaret etmeyi fâideli saymaktayım:

Teftiş ettiğim bazı okullarda mahdûd ve mevzîi olmakla beraber, İlahiyyât Fakültesi mezunlarıyla Yüksek İslâm Enstitüsü mezunlarından bazıların birbirleriyle uğraştıklarını, bunların birtakım hâricî unsurlar tarafından kırıldıklarını gördüm. Şunu unutmayın ki Yüksek İslâm Enstitülerini istemiyen hasis rât, İlahiyyât Fakültesinin dostu değildir. Önce bölecekler, sonra birbirlerine düşürdüklerinin karşılımlarına geçip güleceklerdir. Ne cebhenizi bölürün, ne hasımlarınızı güldürün. Sizin mesnediniz imân olmalıdır; onların nasibi, tesânüdünüz karşısında husrân olmalıdır.

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nün bu yıl katılanlarla kemiyeten artan, keyfiyeten yükselen gençleri, 1969-1970 Öğretim Yılı'nın ilk dersini veren bir hocanız sıfatıyla, sizlere hitâb ediyorum:

Dâvânız, Tevhîd dâvâsıdır; bu dâvâ, ilâ-yî kelimetullah dâvâsıdır. Zecrine katılanacak, evriyle kanatlanacaksınız.

Yolunuz, Kur'an yoludur. Bu yol, imân ve irfân yoludur. Yorulacak, fakat yılmayacaksınız.

Okuyacaksınız, çok okuyacaksınız. Allâh'ın, Kur'an'la ilk fermânının «Oku!» olduğunu unutmuyacaksınız.

Her türlü bölücü cereyânlardan uzak kalacaksınız. Başkalarının hasis emellerine âlet olmayacaksınız.

Kanûnları, nizâmları, memleket realitelerini öğrenci olarak da, muallim olarak da, âlim olarak da göz önünde tutacaksınız.

Resûlullâh'ın «Yessirü ve lâ-tu'assirü beşşirü ve lâ-tüneffirü = Kolaylaştırın, güçleştirmeyin; müjdeleyin (ümid ve şevk verin), tiksindirmeyin!» emrine uyacaksınız; kulaklarınızda dâimâ bu emrin sesini duyacaksınız.

Işık olup aydınlatacak, rahmet olup yağacaksınız.

Günlük dedi-kodulardan, ben-sen mücadelesinden doğan siyâsî cereyânlardan, nemelâzımcılıkla değil, halka hizmet aşkıyla çevrenize bakınacak, Hakk'ın ihsân nişânını takınacaksınız. Allâh'ın «Ete'mürüne 'n-nâse ve tensevne enfüseküm = Kendi nefsinizi unuttur da insânlara mı emr edersiniz?» ikazını hatırlamadan çıkarmayacaksınız.

Din, yaşamadıkça din olmaz. Dini olanca hazzıyla yaşıyacaksınız.

Burası bir âhenk vasıtasıdır. Sizi kendi yavruları kadar seven hocalarınızı üzmiyeceksiniz; müesses düzene karşı sakat tertibler düzmiyeceksiniz.

Sizlere, bugün burada idare ve tâlim hey'etinin, muhterem dâvetlilerinin huzurunda bu öğütleri sıralayan insânın yüreğinde İmam-Hatip Okullarıyla Yüksek İslâm Enstitülerinin hâdimi olduğu için daldırılmış hançerlerin yara izleri, göğsünde sağdan-soldan atılmış taşların bereleri vardır. O, muayyen ân gelince Huzûr-i Rabbü'l-Âlemin'e bu yaralarla, bu berelerle varacaktır. Sizlerin çalışmalarınız dünyevî mükâfâtım olacaktır.

Şunu da bilin ki hocalarınızın hemen hepsinde aynı yaralar daha derin, aynı bereler daha geniş sûrette mevcûd ve meşhûddur. Gayemiz selâmet-i Yevmü'l-Mev'üddur.

Sözlerimi Kitâb-i Müstetâb'ın bir duâ âyetiyle, «Ey Rabbimiz, kalblerimizi hidâyete erdirdikten sonra artık bir daha bozukluğa uğratma ve bize nezd-i ülûhiyyetinden rahmet nasib eyle! Şüphe yok ki Vehhâb Sen, ancak Sensin.» meâlindeki: «Rabbenâ lâ-tüzîğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ ve heb lenâ min ledünke rahme / İnneke Ente l-Vehhâb» âyetiyle bitiriyorum.

Sağ olun Allah ve Resûlullâh sevgisiyle dolun!